

Human movement and sports in 2028

Een blik in de toekomst van lichamelijke opvoeding / bewegingsonderwijs en sport op school

Aan het eind van 2009 ging een gezamenlijke projectgroep van SLO, KVLO en ALO's van start met een project om goed na te denken over de vraag hoe de lichamelijke opvoeding er over een jaar of twintig uit zou kunnen zien. Eerder (LO 2010, nr.5) schreven we al over de opzet van het project en gaven we al wat doorkijkjes uit het project (LO 2011, nr.4). Het eindresultaat van dit project waarin door een brede groep docenten, beleidsbepalers en wetenschappers werd meegedacht is nu verschenen. In dit artikel vatten we de inhoud van dat eindrapport 'Human Movement and Sports in 2028' samen. In deel twee besteden we meer aandacht aan de mogelijke impact van het rapport.

Door: Berend Brouwer

G Gezamenlijk gedeelde kernaanduiding

De mensen die – in welke rol dan ook – bij het project betrokken waren redeneerden vanuit zeer verschillende achtergronden en zij werden door ons in de scenarioconferenties ook op sterk verschillende sporen aan het denken gezet. Desondanks was er, nadat de kruitdampen waren opgetrokken, verbazingwekkend goed een gezamenlijk gedeelde kernaanduiding van 'het vak' – hoe dat in de toekomst ook mag heten – te herkennen. Zie kader.

Voorname uitgangspunt voor Human Movement & Sports [HM&S] is ook in 2028 dat jeugdigen op school, steeds vanuit een pedagogisch perspectief, (meer) bekwaam raken voor deelname aan sport en bewegingssituaties, als onderdeel van een gezonde en actieve leefstijl.

Volop profileringsmogelijkheden

Boven op de kerntaak die door vrijwel iedereen aan HM&S in 2028 wordt toegekend, zijn er volop mogelijkheden voor scholen om zich te profileren als het gaat om hun rol met betrekking tot bewegen, sport en gezondheid. Scholen kunnen kiezen voor een profiel als sportieve school, gezonde school of talentenschool. Zij kunnen sport

en bewegen inzetten als middel om schoolprestaties te bevorderen of voor persoonlijke ontwikkeling of om de kansen van hun leerlingen om mee te doen in onze samenleving te vergroten. Of zij gaan voor een combinatie van deze profileringsmogelijkheden.

Human Movement and Sports in 2028 in tien statements

- 1 Uitgangspunt voor Human Movement & Sports (HM&S) in 2028 is dat jeugdigen op school, steeds vanuit een pedagogisch perspectief, (meer) bekwaam raken voor deelname aan sport en bewegingssituaties, als onderdeel van een gezonde en actieve leefstijl.
- 2 Daarnaast kunnen scholen zich profileren als gezonde school, sportieve school, talentenschool enz. Scholen zullen in toenemende mate daarin een eigen schoolbeleid ontwikkelen.
- 3 In 2028 zijn er vooral brede scholen met een programma van 's ochtends vroeg tot aan het begin van de avond. Accommodaties voor bewegingsonderwijs en sport zullen multifunctioneel worden gebruikt.
- 4 Rond brede scholen ontstaan beweegteams die sport- en bewegingsactiviteiten uitvoeren. Niet alleen direct op de school maar ook op andere plaatsen. Bij de beweegteams zullen allerlei partijen betrokken zijn die nu nog vooral buiten de school opereren.
- 5 Het pedagogisch perspectief is altijd leidend, zowel voor de schoolgebonden activiteiten als voor die daarbuiten.
- 6 Binnen HM&S wordt een meervoudige deelnamebekwaamheid nagestreefd. Jeugdigen verwerven bewegingsbekwaamheid, regelbekwaamheid, omgangsbekwaamheid, kennis en inzicht en er is veel aandacht voor het respecteren van sport waarden en normen.
- 7 Voor een blijvende deelname aan sport- en bewegingssituaties is het verkrijgen van plezier in het doen van sport en bewegingsactiviteiten een essentiële voorwaarde.
- 8 De docenten HM&S krijgen een centrale rol in de beweegteams. De docent is gids, teamspeler, filter, grenzensteller en coach tegelijk. Pedagogisch meesterschap is voor de docent HM&S een must.
- 9 Leerlingen krijgen te maken met een gevarieerder programma, met meer keuzes naarmate zij ouder worden en waarvoor zij ook in toenemende mate zelf verantwoordelijk worden. De rol van de leerlingen is actief, ze worden geprikkeld om zichzelf te sturen en te ontwikkelen.
- 10 Het programma van het leergebied HM&S dient zowel aan te sluiten bij de mogelijkheden van de leerlingen, als bij de activiteiten, regels en gebruiken die in de grote diversiteit binnen onze bewegingscultuur relevant zijn.

Nieuw krachthonk?

Futuristische bouw

Schoen, kan
het veel anders

Droge douche

Fiets van
de toekomst?

Gevolgen voor de schoolpraktijk

Wat deze visie op HM&S voor de schoolpraktijk gaat betekenen kunnen we pas echt zien tegen de tijd dat het 2028 is. Maar enkele contouren zijn nu al duidelijk. HM&S zal zich uitbreiden tot alle activiteiten die de school uitvoert op het gebied van bewegingsonderwijs, bewegen en sport in en rond de school. Er zullen rond brede scholen beweegteams ontstaan die de activiteiten samen uitvoeren, en niet alleen direct op de school maar ook op andere plaatsen. Bij de beweegteams kunnen allerlei partijen betrokken zijn die nu vooral buiten de school opereren. De docenten HM&S worden geacht een centrale rol te spelen in die beweegteams, zij staan wat dat betreft voor een aanzienlijke uitdaging. Op deze gevolgen voor de schoolpraktijk gaan we in het tweede deel van dit artikel nader in. We verkennen dan de gevolgen voor docenten, leerlingen, inhoud en programma en voor organisatie en beleid met betrekking tot HM&S, zowel op de scholen zelf als voor datgene dat zich om het onderwijs heen afspeelt, bijvoorbeeld de opleidingen.

What's in a name?

De werkgroep 'Toekomstvisie LO' heeft alle input vanuit scenarioconferenties en workshops met docenten verwerkt tot een genuanceerde kijk op HM&S in 2028. De naam HM&S geeft vooral aan dat de werkgroep zich niet wilde verbinden aan één specifieke vakopvatting, maar toekomstgericht heeft gedacht. Hieronder werken we de visie op HM&S in 2028 nader uit.

Pedagogische context als basis

Bewegingsonderwijs is een regulier leergebied. Het onderwijs heeft een opvoedkundige taak. HM&S in 2028 moet net als ieder ander schoolvak, -leergebied of -activiteit, begrepen worden vanuit de bijdrage die geleverd wordt aan die opvoedkundige bedoelingen van het onderwijs als geheel. Enerzijds gaat het om jonge mensen introduceren in belangrijke bestaansvelden, in dit geval in de wereld van bewegen en sport. Anderzijds gaat het om jonge mensen helpen zich te ontwikkelen tot actieve, mede- en zelfverantwoordelijke leden van de samenleving, hen helpen hun eigen identiteit verder te vormen. Alles wat een docent met leerlingen doet wordt gekleurd vanuit de bijdrage aan die persoonlijke ontwikkeling. Bewegen en sport bieden voor de bekwame docent enorm goede aanknopingspunten voor het ingaan op zulke algemeen opvoedkundige aspecten, op maat van de leerlingen. Maar pedagogisch meesterschap is vereist, omdat in de zichtbaarheid van het persoonlijke in sport- en bewegingssituaties tegelijk ook de kwetsbaarheid schuilt.

Meervoudige deelnamebekwaamheid

Binnen die pedagogische context is de kernopdracht dat jeugdigen op school (meer) bekwaam raken voor deelname aan sport- en bewegingssituaties. Daarmee wordt bedoeld op de diversiteit aan sport- en bewegingssituaties zoals die zich in onze bewegingscultuur voordoen. »

Contact:

b.brouwer@slo.nl

Versillen in de context waarin dat bewegen plaatsvindt, in de motieven waarmee dat gebeurt, de verschijningsvormen waarin het bewegen zich voordoet, verschillen in de sociale verbanden waarin het bewegen plaatsvindt en de belangen die er mee gediend zijn. Bewegen en sport in meervoud dus. Wie aan sport- en bewegingssituaties zoals hierboven aangeduid wil deelnemen, heeft daartoe verschillende typen 'bekwaamheden' nodig. Tenminste als we vinden dat die deelname voor de deelnemer bevredigend moet zijn. In het tweede deel van dit artikel werken we dat verder uit.

Bijdrage aan een gezonde en actieve leefstijl

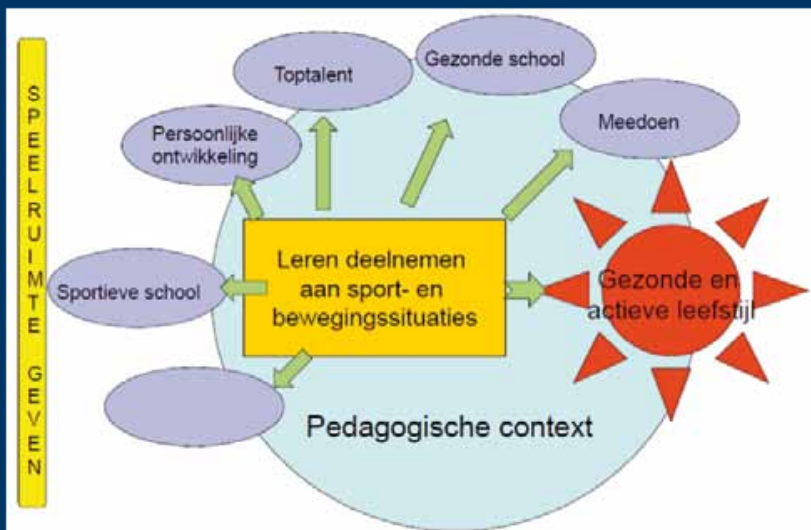
De meest basale bijdrage die HM&S kan leveren aan de gezondheid van jonge mensen is om hen deel te laten nemen aan sport- en bewegingssituaties. Als dat lukt in de zin zoals hierboven omschreven en bewegen en sport wordt een vast bestanddeel van hun bestaan dan gaat het in feite om een levenslange bijdrage aan de gezondheid van iedereen. De kern van waar het bij HM&S om draait, leren deelnemen aan sport- en bewegingssituaties, is tegelijk de beste bijdrage aan gezondheid op de langere termijn. De directe zorg voor de gezondheid en de fitheid van leerlingen kunnen brede scholen op termijn in toenemende mate tot hun verantwoordelijkheid maken als daarvoor de juiste voorwaarden worden gecreëerd. Maar een meervoudige deelnamebekwaamheid aan bewegen en sport zoals hierboven geschetst blijft een onontbeerlijke voorwaarde voor een gezonde en actieve leefstijl.

Schoolgebonden profileringsmogelijkheden

De trend zal zich ongetwijfeld doorzetten dat scholen meer ruimte krijgen en nemen om hun eigen onderwijskundige aanpak en profilering te kiezen. Dat betekent dat scholen, afhankelijk van de groep leerlingen die zij onder hun verantwoordelijkheid hebben en bovenop hun kerntaken, iets extra's kunnen doen met betrekking tot bewegen en sport. In sommige gevallen definieert dat zelfs het profiel van de school als geheel. Daar zijn diverse mogelijkheden voor en scholen zullen ongetwijfeld nog andere ontwikkelen. Ook daar komen we in deel twee op terug.

Literatuur

Bax, H. en Mulder, M.J. (2011). Human movement & sports de toekomst? In: Lichamelijke Opvoeding jrg. 99, 4, pg. 6-8.
 Berkel, M. van, Brouwer, B. (2010). Bewegingsonderwijs in 2028. In: Lichamelijke Opvoeding jrg. 98, 5, pg. 10-14.
 Mulder, M.J., Bax, H. (2011). Denken over morgen, de rol van docenten en leerlingen. In: Lichamelijke Opvoeding jrg. 99, 4, pg. 9-11. ◀

De publicatie Human Movement and Sports in 2028 kan worden besteld tegen kostprijs en worden gedownload op <http://www.slo.nl/organisatie/recentepublicaties/> of via de productencatalogus van de SLO <http://vubispc.slo.nl/>. De werkgroep 'Toekomstvisie LO' bestond naast de auteur van dit artikel uit Ardan Aldershof (HAN), Hilde Bax en Jacob Nienhuis (KVLO), Marco van Berkel (SLO), Gertjan van Dokkum (FSH) en Mark Jan Mulder (HIS), met als buddy's Janey van Asperen (HvA), Emile van den Haak (Halo) en Herman Verveld (Calo).

advertentie

huski reizen
 Winnaar, Leuker & Actief

Avontúúrlijk!
ARDENNEN

- Huski: méér dan 28 jaar ervaring
- professionele instructeurs
- zelfstandig- én samenwerken
- eigen eten inkopen met budget
- grenzen verleggen
- improviseren

direct aan rivier de
OURTHE

WWW.HUSKI.NL

HUSKI HEEFT OOK JEUGDKAMPEN VOOR PARTICULIEREN